

РЕШЕНИЕ

№ 1004

гр. София, 21.02.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав,
в публично заседание на 18.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **1940** по описа за **2016** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК).
Образувано е по искова молба от Н. Ц. К., срещу Българската народна банка, с искане до съда, на основание чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ да бъде осъдена да му заплати сума в размер на 8627.97лева, представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди - лихва за забавено изплащане на гарантираните вземания за периода от 30.06.2014г.до 04.12.2014г., изчислена върху максималния размер на гарантираните влогове – 196000 лв. Вредите се сочат вследствие на неправомерно бездействие на Българска народна банка да изпълни задължения, произтичащи от приложимото с директен ефект право на ЕС в областта на изплащане на гарантирани депозити. Кумулативно ищецът претендира и сумата в размер на 2000 лв., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на предявяване на иска до окончателното им изплащане, представляваща обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди-болки и страдания, в сочения период от незаконосъобразното бездействие на ответника. Ищецът е основал претенцията си на прякото действие на чл.1, §3, б.(i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 30 май 1994г. Разпоредбата на чл.1, §3, б.(i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 30 май 1994г. , и по-специално последното изречение от сочената норма, определя срок за решение за установяване на „неналичен депозит“: колкото е възможно по-скоро и във всеки случай не по-късно от 5 работни дни, след като

компетентните органи са се уверили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и, че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи. От сочената разпоредба ищецът извежда твърдение за незаконосъобразно бездействие на БНБ, вследствие на което са причинени имуществени и неимуществени вреди, за които се претендира обезщетение. Неимуществените вреди се описват за периода от 30.06.2014г. до 04.12.2014г. като получена силна уплаха, безсъние с негативни емоции през дълъг период от време. Спрял да се храни вследствие на което значително свалил килограми – липса на апетит, и пр. Налице била липса на справедливост и адекватност у институциите, в частност БНБ, и липса на воля за приложение на Директивата, оттук и правото му да се разпорежда със средствата, и ред други закони.

В съдебно заседание ищецът заявява уважаване претендираните искове по съображения в исковата молба, които били доказани по основание и размер. Претендира разноски за държавна такса. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възражение на ответника.

В подробни писмени бележки излага аргументи за наличие на предпоставките на отговорността на държавата в лицето на БНБ за обезщетение за вреди от Държавата, в резултат на нарушение на правото на ЕС. Позовава се на решение на СЕС от 30.09.2003г. по дело C-224/2001г., на решението по делото Francovich, на решение от 04.10.2018г. на Съда на ЕС по дело C-571/2016г. Незаконосъобразното бездействие на ответника посочва във връзка с това, че е органът, който следва да задейства схемите за гарантиране на депозитите, чрез установяването им като неналични. Обосновава, че вредата му, претендирана в размер на законната лихва, е доказана.

Ответникът оспорва исковите в подробен писмен отговор, становища от с.з и писмени бележки, с пространни доводи за неоснователност и недоказаност. В съдебно заседание акцентира, че съобразно решение на СЕС № C-501/18г. и Директива 94/19/ЕО никъде не се възлага в компетентност на БНБ да издаде акт за установяване на неналичност на депозитите. Претендира юрисконсултско възнаграждение, представя списък на разноските.

Прокуратурата намира исковата претенция за неоснователна. Не се доказали действие/бездействие на банкови служители, от които да е произтекла забава, съответно вреда за ищеца. Изпълнени са препоръките на БНБ и ФГВБ за спазване на Директива 94/19/ЕО. Няма виновни и безвиновни действия на банкови служители.

По допустимостта на исковите се е произнесла касационната инстанция с определение № 10853/18.10.2016г. по адм.дело № 9376/2016г. „искът е допустим като предявен от лице със засегнати права от бездействие на БНБ, свързано с административната дейност, съобразно задълженията визирани в разпоредбите на ЗБНБ и ЗКИ, произтичащи от разпоредбата на чл.1, §3, б.(i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 30 май 1994г.“

От фактическа страна се установява следното:

Ищецът е депозант в [фирма] (К. или Банката), което се установява от заключения на 18.05.2013г. договор за преференциален безсрочен депозит (л.8-9 по делото). На негово име е открита банкова сметка в евро за съхранение на пари. Съгласно приложената на л.10 от делото справка за движението по сметката за периода 31.12.2013г.-29.01.2014г. 100 000 лв. е наличността в началото на периода и 104614, 58 лв. в края.

Информация за безсрочния депозит на ищеца е дадена в удостоверение, издадено от К. в несъстоятелност. Посочени са лихвените проценти, начислени по влога на К. за периодите 20.06.2014г. до 01.07.2014г. – 7.50 % (лихвен процент на банката) и 01.07.2014г. до 06.11.2014г. – 2.74 % съобразно Решение № 82 от 30.06.2014г. на УС на БНБ. Посочени са салдата по посочената сметка към 20.06., 30.06., 25.07.2014г. и 06.11.2014г. Начислените, но неосчетоводени възнаградителни лихви по сметка с титуляр К. са за периода 30.06.2014г.-06.11.2014г. – 1017, 09 лв. и за периода 26.07.2014г.-05.11.2014г. - 788, 27 лв. На 06.11.2014г. за К. е изпратена информация за подлежащата на изплащане сума в размер на 196 000 лв. към фонда за гарантиране на влоговете в банките (ФГВБ), като в посочената сума се включват и начислените лихви към датата на решението на БНБ по чл.23, ал.1 от ЗГВБ, като в удостоверението се уточнява, че Банката не може да удостовери каква част от изплатените средства чрез ФГВБ в размер на 196 000 лв. представлява главница и каква-лихви. В удостоверението се сочи, че вземане на Н. К. е включено в съответните списъци и сметки за разпределение (л.178).

С решение № 73 от 20.06.2014г. на Управителния съвет на БНБ във връзка със спиране на плащанията към клиенти, настъпило в резултат на масирано теглене на средства и писма изх. №№ 4098 и 4099/ 20.06.2014г. на изпълнителните директори на К. на основание чл.115, ал.1 и ал.2, т.2 и 3, чл.116, ал.1 и ал.2, т.2, 3 б и 7 вр. чл.103, ал.2, т.24 от Закона за кредитните институции и чл.16, т.16 от Закона за Българската народна банка К. е поставена под специален надзор поради опасност от неплатежоспособност за срок от 3 месеца, като са назначени квестори, спряно е изпълнението на всички задължения от банката, ограничена е нейната дейност, като ѝ е забранено да извършва всички дейности съгласно банковия ѝ лиценз, отстранени са от длъжност членовете на Управителния и Надзорния съвет и са лишени от право на глас акционерите, притежаващи пряко или косвено повече от 10 на сто от акциите с право на глас.

На 25.06.2014г. е възложена проверка на активите на К., извършена съвместно от [фирма], [фирма] и [фирма] за срок от 10 дни с цел да се даде оценка на състоянието и качеството на 95,4 % от кредитния и на 99,1 % от инвестиционния портфейл на К..

На 30.06.2014г. УС на БНБ приема решение да бъдат намалени лихвените проценти по депозитите на К..

На 11.07.2014г. БНБ оповестява публично резултатите от одита.

С решение № 94/ 31.07.2014г. на УС на БНБ е приет доклад за текущо състояние на К., внесен от квесторите на банката на основание чл.121 ЗКИ. Със същото решение на квесторите на банката е възложено да сключат допълнителни договори с [фирма], [фирма] и [фирма] за цялостна оценка на активите на К., която да бъде извършена в срок до 20.10.2014г., като са дадени и задължителни предписания за подготовка на кредитните досиета за целите на одиторската проверка, сключване на договор за правна помощ по прегледа на обезпеченията като част от процеса на подготовка на кредитните досиета и др.

С решение № 114/ 16.09.2014г. УС на БНБ, като взел предвид, че банката продължава да изпитва остър недостиг на ликвидност за възстановяване на банковата си дейност и за изпълнение на задълженията си към депозантите и други кредитори /към м.09.2014г. те са в размер общо на 6 227521 хил. лв./ на основание чл.115, ал.1, т.2 и ал.3 и чл.116, ал.1 вр. чл.103, ал.2, т.24 ЗКИ и чл.16, т.16 ЗБНБ е удължил до

20.11.2014г. срока, за който К. е поставена под специален надзор, като до цитираната дата се прилагат и мерките по т.2-7 от Решение № 73/ 20.06.2014г. На основание чл.107, ал.3 ЗКИ на квесторите на К. е указано най-късно до 20.10.2014г. да внесат в БНБ цялостна оценка на активите на К., извършена от трите одиторски дружества.

На 17.10.2014г. Европейският банков орган в Препоръка № ЕВА/РЕС/2014/02 коментира, че БНБ е нарушила правото на ЕС и дава препоръка да се гарантира достъпът на вложителите в К. до гарантираните размери.

На 20.10.2014г. квесторите на К. внасят в БНБ докладите на одитните компании, които в периода 05.08.-20.10.2014г. са извършили анализ и оценка на основни балансови позиции и издадени банкови гаранции от К.. Заключение на одиторските компании е за необходимост от обезценки на активи на К. в общ размер на 4222 млн лв.

Едновременно с назначаването на преглед на активите на БНБ, в периода 04.07.2014г.-14.10.2014г. е извършена и проверка на място от екип инспектори от управление „Б. надзор“ на БНБ, протекла на 3 етапа: първи – установяване пълнотата на кредитните досиета; втори - оценка на администрирането на кредитните досиета и трети – проследяване на паричните потоци, свързани с усвояването на средствата по тях и обслужването им; вероятната свързаност на кредитополучателите от кредитния портфейл на банката; произхода на средствата за увеличението на акционерния капитал и емисията на други капиталови инструменти, включени в капитала на институцията.

На 25.09.2014г. Европейската комисия открива процедура за нарушение срещу Република България за неправилното транспониране на член 1, параграф 3 и член 10, параграф 1 от Директива 94/19/ЕО

С решение № 133/ 21.10.2014г. на УС на БНБ са приети докладите за анализ и оценка на активите на К., извършени от трите одиторски компании. На основание чл.107, ал.3 ЗКИ на квесторите на К. е указано в срок до 31.10.2014г. да предприемат необходимите действия съгласно Международните стандарти за финансова отчетност за осчетоводяване в баланса на банката на резултатите от оценката и анализа на активите на К..

На 27.10.2014г. в Народното събрание на Република България е внесен доклад „Събитията и предприетите действия, свързани с К. АД и ТБ В. ЕАД от името на УС на БНБ, съдържащ детайлна информация за събитията и за всички предприети действия и взети решения от БНБ от 20.06.2014г. до датата на доклада.

На 04.11.2014г. в изпълнение на Решение № 133 на УС на БНБ квесторите на К. са внесли в БНБ финансови и надзорни отчети на К. към 30.09.2014г., въз основа на които УС на БНБ установява отрицателна стойност на собствения капитал на К. в размер на минус 3 745 313 хил лв, определен според Регламент /ЕС/ № 575/2013 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници, както и че банката не отговаря на капиталовите изисквания съгласно цитирания Регламент и в резултат

С Решение № 138 от 06.11.2014г. с протокол № 27 от 06.11.2014г. на УС на БНБ е отнет издаденият лиценз за банкова дейност на К..

С Решение № 61/ 18.11.2014г. Управителният съвет на ФГВБ приема проекта на тристранния договор между ФГВБ, квесторите на К. и обслужващите банки и определя 04.12.2014г. за начална дата на изплащане на гарантираните влогове в К. с отнет лиценз.

С Решение № 664/22.04.2015 г. на Софийски градски съд /СГС/ по т. д. № 7549/ 2014г. е обявена неплатежоспособността на К. с начална дата 06.11.2014г. С решение № 1443/03.07.2015 г. по т. д. № 2216/2015 г., Софийският апелативен съд е отменено Решение № 664/22.04.2015 г. на СГС в частта, относно началната дата на неплатежоспособността, като е определил за начална дата 20.06.2014 г., по съображения, че състоянието на неадекватност на собствения капитал на К. не е настъпило към момента на отразяване на коригираните стойности в изготвените от квесторите отчети към 30.09.2014 г., а е било факт преди този момент. Решенията са достъпни на интернет сайта на В., по делото е представена .

По делото е прието заключение по ССЕ, неоспорено от страните: Вещото лице е изчислило размера на лихвения процент за периода 30.06.2014 до 06.11.2014г., пояснявайки че има две отделни стойности, а именно: за дата 30.06.2014г лихвеният процент е 7,5%, а за периода 01.07.2014-06.11.2014г лихвеният процент е 2,74 %, съобразени с Решение 82/30.06.2014г. на ответника; На следващо място по искане на ответника, предвид неговите защитни тези, вещото лице е изчислило какъв е размерът на договорената лихва, начислена върху сумата от 196 000 лева през периодите от 30.06.2014г. до 06.11.2014г. вкл - установена договорна лихва – 1003,33 евро и равностойност в лева 1962,35 лева, от 25.07.2014г. до 06.11.2014г вкл установена договорна лихва – 799,70 евро и равностойност в лева 1564,08 лева, и от 26.07.2014г до 05.11.2014г. - установена договорна лихва – 784,47 евро и равностойност в лева 1534,29 лева.; В случай, че влогът е бил в чуждестранна валута, вещото лице да изчисли равностойността на сумите за горепосочените периоди в лева; ССЕ обръща внимание, че видно от л.11 по делото договорна лихва по партидата на Н. Ц. К. е начислявана до 31.12.2014г. Целият размер на начислената договорна лихва за 2014г е отнесена и вписана заедно с неизплатената част на остатъкът от неизплатената главница на депозита в списъка по чл. 66 ал. 7 т.3 от З. под номер 4954 с левова равностойност 18458,71 лева видно от предоставената информация от К./н/. Най-сетне вещото лице изчислява какъв е размерът на законната лихва за забава върху сумата от 196 000 лева за периодите от 30.06.2014г. до 06.11.2014г. вкл, от 25.07.2014г. до 06.11.2014г вкл, и от 26.07.2014г до 05.11.2014г.; Законната лихва за забава на сумата от 196 000 лева, изчислена въз основа на годишен лихвен процент за 2014 – 0,03% и надбавката от 10 пункта, по периоди е както следва: -период 30.06.2014г.-06.11.2014г. – 7108,92 лв., за период 25.07.2014г.-06.11.2014г.- 5741,82 лева -период 26.07.2014г.-05.11.2014г. - 5632,45 лева. На последният въпрос вещото лице отговаря, че в сумата от 196 000 лева не е включена възнаградителна лихва (след поставяне на банката в специален надзор). Извода е направен въз основа на анализ на л 10 , л.11 и допълнително направени изчисления описани в констативно-съобразителната част, с вече установените размери на лихвените проценти.

На 04.12.2014г. на ищеца е изплатена сумата от лева, представляваща гарантирания размер на влога в К., както и че към 06.11.2014г. върху сумата по депозита е била начислена капитализираната лихва, а така също, че в списъка по чл.66, ал.7, т.1 от Закона за банковата несъстоятелност, под номер 1037 е включен, със сумата от лв.

По отношение на неимуществените вреди ищецът се е отказал от събиране на гласни доказателства, тъй като периодът през 2016г. бил много отдавна.

От правна страна съдът намира следното:

По допустимостта на иска, надлежността на БНБ като ответник и основателността на

исковете, съдът споделя следното становище, изразено и в съдебната практика на ВАС на РБ по аналогични дела.

Искът за вреди, предявен от ищеца, се основава на неприлагане от страна на БНБ на разпоредбата на чл. 1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити, изм. с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 г. (наричана за краткост в настоящото решение Директивата).

При съпоставката на приложимото към спора национално законодателство с приложимото съюзно законодателство към месец юни 2014 г., става ясно, че горещитираната разпоредба от директивата е транспонирана неточно, като отговорността за това е на националния законодател. Съгласно чл. 1, параграф 3, буква i) „неналичен депозит“ означава депозит, който е дължим и платим, но не е бил платен от кредитна институция, съгласно правните и договорни условия, приложими към него, когато е налице едно от следните обстоятелства: i) съответните компетентни органи са установили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и, че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи; Компетентните органи установяват това колкото е възможно по-скоро и във всеки случай не по-късно от пет работни дни след като са се уверили за първи път, че дадена кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми;“.

Неточното транспониране на разпоредбата от правото на ЕС в националния закон към месец юни 2014 г. обаче, в конкретния случай, не освобождава от отговорност БНБ. В цитираните и ответника решения по дела С-571/16 и С-501/18, СЕС приема, че чл. 1, параграф 3, буква i) от Директивата има директен ефект и представлява правна норма, целяща предоставяне на права. Признатият директен ефект на посочената разпоредба освен, че предоставя права на частноправните субекти, налага на компетентния орган задължение, което е достатъчно точно и безусловно. Ето защо необосновано е възражението на БНБ, че не е „компетентен орган“ по смисъла на чл. 1, параграф 3 буква i) от Директивата. Дори и да се приеме, че изрично уреденото ѝ в националното ни законодателство правомощие за установяване неналичност на депозитите на кредитна институция да ѝ е възложено едва със законодателните изменения на ЗБНБ и ЗКИ през август 2015 г. (ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.), това не означава, че тя не е разполагала с него и преди тези изменения, по силата именно на приложимото вторично право на ЕС. БНБ е компетентният орган, издаващ лиценз на кредитните институции, респективно тя е компетентният орган, който следи кредитните институции да изпълняват задълженията си, основна част от които са спрямо вложителите им и техните депозити. БНБ е и органът, който е натоварен да следи за обективното финансово състояние на кредитните институции и да отнема издадените лицензи на банките при наличие на законоустановени предпоставки. При тези предоставени ѝ с националното законодателство правомощия БНБ компетентният орган по смисъла на чл. 1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО.

Не може да се сподели и възражението на ответника, че БНБ не е имала правомощието да издаде изричен акт, с който да установи неналичност на

депозитите в К., тъй като националният законодател не е предвидил изрично това. Правомощието на БНБ за издаването на въпросния акт произтича от действаща съюзна разпоредба, която макар да се съдържа в директива, е с директен ефект. БНБ, в качеството си на надзорен по отношение К. орган, е дължала активно поведение, изразяващо се в преценка и обявяване на депозитите в К. за “неналични депозити“, от който момент тежат и императивните срокове, разписани в Директивата, за изплащането на тези депозити до гарантирания размер. При така изложеното, може да се направи обоснован извод, че е налице незаконосъобразно бездействие от страна на БНБ да изпълни нормативно задължение, установено в пряко приложима и с директен ефект разпоредба на чл. 1, параграф 3, буква i) от Директивата задължение на БНБ по обявяване неналичност на депозитите в К..

Още на 20.06.2014 г. (датата, на която БНБ е поставила К. под специален надзор) ответникът се позовава на изчерпване на ликвидните средства на К., т.е. още на тази дата БНБ е следвало да обяви неналичност на депозитите в К., от която дата следва да се определи и първия възможен достъп на вложителите до гарантирания размер на депозитите им. В случая, постановявайки Решение № 73/20.06.2014 г. за поставяне на К. под специален надзор, БНБ е разполагала с необходимите факти, обосноваващи извод за неналичност на депозитите по смисъла на чл. 1, параграф 3 буква i) от Директивата, тъй като взема решение за преустановяването на достъпа до депозитите в нея по причини, пряко свързани с финансовото положение на банката. Не е спорно, че към 20.06.2014 г. К. не само не е изпълнила вече подадени заявки за плащане, но и всички вложители са били лишени от възможността, изобщо, да правят заявки за изплащане на депозитите си. Видно от решението на Управителния съвет на БНБ, К. не е била в състояние да приема заявки и да изплаща дължимите и платими депозити. Въпреки това, решение за обявяване неналичност на депозитите не е взето от надзорния орган в защита интересите на вложителите. Едва на 06.11.2014 г. със свое решение БНБ отнема лиценза на К., на който акт се основава последвалото изплащане на гарантирания размер на депозитите от 04.12.2014 г. при приложението на чл. 23, ал. 1 ЗГВБ (отм.).

За да се задейства схемата за гарантиране на депозитите, Директива 94/19/ЕО предвижда процедура само от три стъпки: 1) компетентният орган се уверява, че депозит, който е дължим и платим, не е бил изплатен от кредитна институция; 2) в рамките на пет работни дни след това заключение, компетентният орган трябва да определи дали съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозити, които са дължими и платими, и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи; 3) схемата за гарантиране на депозити трябва да е в състояние да изплати надлежно доказаните вземания на вложителите в рамките на 20 (двадесет) работни дни, след като компетентният орган е взел своето решение.

Обстоятелството, че ЗГВБ /отм./ обвързва началото на срока от 20 работни дни за изплащане на гарантираните депозити с решението за отнемане на лиценза на кредитната институция е ирелевантно, тъй като, както е приел

СЕС в т. 1 от диспозитива на решението по дело С-571/16, разпоредбите на чл. 1, параграф 3 и чл. 10, параграф 1 от Директива 94/19/ЕО не допускат национално законодателство, което се отклонява от сроковете за установяване неналичността и за изплащане на депозитите. Изискванията на директивата са „да не се възпрепятства бързото изплащане“ като удължаване на императивните срокове може да се извършва само „при изключителни обстоятелства“.

Неоснователно БНБ се позовава на разпоредбата на чл. 79, ал. 8 ЗКИ (в редакцията ѝ от ДВ, бр. 27 от 2014 г.), според която Българската народна банка, нейните органи и оправомощените от тях лица не носят отговорност за вреди при упражняване на надзорните си функции, освен ако са действали умишлено. Само физическо лице може да формира субективно отношение към нарушението и в този смисъл да действа умишлено. Отговорността на държавата за вреди, причинени на субектите от нейните органи е конституционно закрепен принцип - чл. 7 от Конституцията на РБългария и е обективна съгласно чл. 4, ал. 1 ЗОДОВ. Следователно, разпоредбата на чл. 79, ал. 8 не може да изключи и не изключва обективната отговорност на БНБ за вредите, причинени на лицата от дейността на нейните органи, осъществяващи надзорни функции, а по скоро сочи, кога може да се ангажира отговорността на виновните длъжностни лица, осъществяващи тези функции.

Неоснователно е възражението на ответника, основано на тълкуване на Директива 94/19/ЕО, дадено в решения на СЕС по дело С-571/2016 и най-вече по дело С-501/2018, т. 1, съгласно което Директива 94/19/ЕО не дава основание да се приеме, че вложителят в банка има право на обезщетение за вреди, причинени от забавено изплащане на гарантирания размер на депозитите, не се споделят от съда. В т. 6 от същото решение съдът приема, че принципите на равностойност и ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че не задължават съда, сезиран с иск за обезщетение, формално основан на национална норма за отговорността на държавата за вреди от административна дейност, но в подкрепа на който се твърди нарушение на правото на Съюза вследствие на такава дейност, да квалифицира служебно този иск като предявен на основание член 4, параграф 3 ДЕС, стига приложимите разпоредби на националното право да не са пречка този съд да разгледа твърденията за нарушение на правото на Съюза, изтъкнати в подкрепа на този иск. В случая заради неточното транспониране на директивата и нейния директен ефект, пострадалите от бездействието на БНБ лица могат да претендират обезщетение, по реда на националното право.

Не се споделя от съда възражението за липса на доказана причинена вреда и аргументите, че между ищецът и БНБ няма лихвоносно правоотношение. К. е имал парично вземане в гарантиран размер за неналичния си депозит, което му е изплатено, но чиято изискуемост е зависела от решението на БНБ за установяване неналичността на депозитите в К.. След като БНБ се е забавила да установи неналичността на депозитите в К., е забавила възникването на изискуемостта на вземанията на вложителите в К. за гарантирания им размер. Обезщетяването на забавено парично изпълнение е чрез изплащане на законната лихва за срока на забавата.

Вредата за ищцата се изразява в пропуснатата полза от невъзможността за

ползване на паричния капитал от 196 000 лв.

Относно началната дата на периода, за който се дължи обезщетение, следва да се посочи, че срокът от пет работни дни по чл. 1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО, в която БНБ е била длъжна да издаде изричен акт за установяване неналичността на депозитите, считано от 20.06.2014 г. (датата на поставянето на К. под надзор) изтича на 27.06.2014 г. След този момент действително БНБ е в нарушение на посочената разпоредба, но постановяването на акт, с който се установява неналичността на депозитите не е достатъчно условие за започване на тяхното изплащане, а се стартира схемата за изплащане на гарантираните депозити, съответно започва да тече срокът за изплащане. По аргумент от чл. 23, ал. 5 ЗГВБ (отм.), при вземане на дължимото се решение по чл. 1, параграф 3, буква i) в петдневния срок – т.е. най-късно на 27.06.2014 г., то срокът от 20 работни дни за изплащане на депозитите изтича на 25.07.2014 г. От следващия ден – 26.07.2014 г. ищецът започва да търпи реални вреди, поради неизплащане на гарантирания размер на депозита. Решението за обявяване неналичността на депозитите е взето на 06.11.2014 г., когато е отнет лицензът на К. и е стартирана процедурата по компенсиране по чл. 10 от Директивата. От тази дата включително БНБ вече не осъществява незаконосъобразно бездействие, поради което за този период до датата на изплащане на депозита на ищеца липсва основание да се търси обезщетение от този ответник. Поради това, периодът, за който се дължи обезщетение, е 26.07.2014 г. – 05.11.2014 г.

Размерът на обезщетението, изчислен въз основа на нормативно определената законна лихва върху сумата 196 000 лв. за периода 26.07.2014г. – 05.11.2014 г., възлиза на сума в размер на 5632, 45 лв. (пет хиляди шестстотин тридесет и два лева и четирдесет и пет стотинки). За посоченото изчисление съдът се позова на заключението на вещото лице, т.3.3 (п. 200 по делото) За разликата над този размер и за период, извън посочения по-горе, искът е неоснователен и следва да се отхвърли.

От БНБ е заявено възражение, че до датата на изплащане на гарантирания размер на влоговете, К. е начислявала договорна лихва върху процесния депозит, както и че в размера от 196000 лв., изплатен на ищеца, е включена както главница, така и договорна лихва за периода 30.06.2014г. до изплащане на сумата. Неоснователни са доводите на ответника за липса на претърпени вреди, поради това, че на ищеца е начислявана договорна лихва от К.. Макар размерът на претендираното от него обезщетение за имуществени вреди да е определен чрез стойността на законната лихва за периода на забава, то не е лихва. Своевременното изпълнение на задължението по чл.1, §3 i) от Директива 94/19 би защитило в максимална степен, освен правата на вложителите, и обществения интерес, доколкото цел на директивата е не само защита на вложителите, а и стабилност на банковата система, която може да се постигне само ако държавите членки спазват предоставените на вложителите гаранции, въз основа на които да считат депозитите си за защитени. Както следва и от съображения 8 и 9 от Директивата, за вложителите е от съществено значение да имат постоянен достъп до техните спестявания, поради което неосигуряването на достъп до депозитите за срок по-дълъг от установения в директивата води до нарушаване правата на

ищцата. При липса на разпоредби в правото на ЕС по отношение на размера на дължимото обезщетение, се прилагат принципите на процесуалната автономия, равностойността и ефективността. Според българския закон, при паричните притежания обективният измерител на стойността на нарушеното право е законната лихва по чл.86 от ЗЗД.

По отношение на възражението на ответника, че начислените през исковия период договорни лихви по влога на ищеца, следва да бъдат приспаднати. Видно от приложеното удостоверение и от заключението на вещото лице К. е начислявала договорна лихва върху процесния депозит, както и че в размера, изплатен на касатора, не е включена договорната лихва главница, така и договорна лихва за периода 30.06.2014 г. до 06.11.2014 г. Следва да се отчете фактът, че за период, съвпадащ с исковия, по влога на кредитора от К. са начислявани договорни лихви, съгласно действащия тогава текст на чл. 4, ал. 2 от Закона за гарантиране на влоговете в банките /отм./. По естеството си договорните лихви представляват възнаградителни лихви, дължими от банката, затова че определена парична сума ѝ е предоставена за определен период. Лихвите имат характер на граждански плод на капитала. Вярно е, че договорната лихва е начислена върху вземането на ищеца към К., а законната се начислява върху вземането за обезщетение към държавата. Първата има възнаградителен характер, а втората – санкционен. Съдът обаче не счита, че следва да се извършва прихващане между двете – първо, защото произтичат от различни правоотношения, между различни субекти, второ защото в случая се обезщетява незаконна административна дейност под формата на бездействие и законната лихва е само база за изчисляване на обезщетението и трето, защото към момента няма данни сумата на начислената по депозита на ищеца договорна лихва да му е изплатена (включена е в съответните списъци и справки във връзка с производството по несъстоятелността на банката, но не е установено изплащане), за се приеме, че е два пъти овъзмезден за престоя на сумите му в неплатежоспособната банка. В заключението изрично е констатирано, че в сумата от 196 000 лв. не е включена договорната лихва. Поради това съдът намира, че начислената, но неизплатена лихва не следва да се приспада при изчисляване на обезщетението.

По неимуществените вреди: Съдът намери, че претенцията за неимуществени вреди е недоказана и следва да се отхвърли. Ищецът единствено е направил твърдение в исковата молба за негативни преживявания, но не представя никакви доказателства, като му е допуснат първоначално поисканият свидетел. Оттеглил е искането си за доказване на неимуществени вреди с гласни доказателства и съдът няма как да основе решение за тяхното обезщетение на база предположение, че са претърпени такива от ищеца в конкретния случай – единствено въз основа на твърдение на самия ищец в исковата молба.

При този изход на спора и своевременно заявеното искане на ищеца се дължат разноски (каквито той е направил за заплащане на държавна такса от 10 лв.) съразмерно на уважената част от иска – 8 лв.

Независимо от изхода на спора на ответника не се дължат разноски, предвид че искът е предявен преди изменението на разпоредбата на чл.10,

ал.4 от ЗОДОВ - § 6 ПЗР на ЗИДЗОДОВ (ДВ, бр.94/ 2019г.).
По изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Българска народна банка да заплати на Н. Ц. К. с ЕГН [ЕГН] обезщетение за имуществени вреди в размер на 5632, 45 лв. (пет хиляди шестстотин тридесет и два лева и четирдесет и пет стотинки), за периода 26.07.2014 г. – 05.11.2014 г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба 25.02.2016г. до окончателното изплащане на дължимото обезщетение вследствие на извършено от БНБ нарушение на правото на Европейския съюз, изразяващо се в невземане на решение за обявяване неналичност на депозитите в [фирма], в императивния срок от пет работни дни, съгласно приложимата с директен ефект разпоредба на чл. 1, пар. 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити.

ОТХВЪРЛЯ иска в останалата част за разликата над 5632, 45 лв. до 8627, 97 лв. и извън периода 26.07.2014г.–05.11.2014г., както и иска за неимуществени вреди.

ОСЪЖДА Българска народна банка да заплати на Н. Ц. К. сумата от 8 лв.(осем лева) разноси по делото.

Решението може да се обжалва пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: